

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

6. Malos suâ malitiâ arbitrio tentationi succumbere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45701

fiunt vasa diuinæ gratiæ liquorem retinentia, vasa electa, & celo digna, è limo & luto formata, sed in auri splendorem elaborata. Sumus enim *domus lutea, qua terrenum habent fundamentum.* Io. 4. 19.

Deus autem figulus est, qui non mittit ignem tribulationis, vt homines pereant, quod & fini hominis aduersum esset, & Numinis bonitati. Duplici similitudine idem declarat S. Ephræm, S. Ephræm tractat. de patient.

cuius hæc sunt: *Si homines suis iumentis non plus oneris imponunt, quam ferre queant, multò minùs hominibus plus tentationum imponet DEVS, quam ferre queant. Rursum, si figulus vasa sua igne excoquit, eousq; dum ritè coquantur, nec antè ea eximit, ne minùs cocta & solida sint; nec rursus ulterius ea sinit in igne, ne adurantur, fiantque inutilia: multò magis idem faciet DEVS, vt igne tentationum eousq; nos coquat, dum percoquat & perficiat; ulterius verò tentatione aduri & consumi nos non sinez.*

Itaque laudandus est de tribulatione, non vituperandus. *Va, qui contradicit fictori suo. Num. Isa. 45. 9.*

quid dicet lutum figulo suo: Quid facis? aut cur mihi dedisti talem figuram? An non habet potestatem figulus luti, vasa Rom. 9 20,

conficere, sicut illi placet? Sed discrimen est luculentum. Suâ nullâ culpâ frangitur vas; homo, si perit, suâ culpâ perit. Animâ fortitus erat omnis boni capacem, quam malam faciendo, causa fuit, vt periret. Potuisset in fornace cum tribus pueris perdurare; potuisset liberrimè, cum D. Laurentio, cum Vincentio, cum S. Apollonia, cum Thecla, cum Afra, cum Hilaria vim ignis, tamquam bona argilla perferre; sed fractus est calore, cessit tentationi, quia noluit esse fortis, fumo excæcatus suarum cupiditatum, quibus se mancipium addixit.

Vas, si quod in fornace rumpitur, figulo non est gloriosum; homo, si tentatione frangitur, etiam hinc aliquid ad gloriam iustitiæ Deo accedit: qui *non concupiscit multitudine filiorum infidelium & inutilium, sed, vt dicitur: Melior est vnus iustus, quam mille impij.* Eccli. 35. 12. Quin etiam ipsis fidelibus, & pretium, & laus additur ex ipsa paucitate; à quibus Deo plus gloriæ comparatur, quam è lapsu decedat multorum præuaricatorum. Victori autem grande decus est prælianti, si *cadant à latere eius (sinistro) mille, & decem millia à dextris eius, ipse autem immobilis, perstet, leonem & draconem, conculcans.* Psal. 50. 7.

598 Cap. LIV. Cur quidam tentati vincantur, & non resurgant?
in exemplum atque cautelam est, in medio lapforum pugnare?
Quid, quod ipsa virtus aduersis excitatur, & se se colligens fit
fortior?

Ouid. lib. 1.
Eleg.

*Vidi ego jactatas, mota face, crescere flammæ,
Et vidi, nullo concutiente, mori.*

Plutarch. lib.
de discrim.
adularoris &
amici.

Attentior verò est, quisquis se videt periculo viciniorem. Plu-
tarchi dictum est, etiam à Persio vsurpatum, sicut è pulsu depre-
henditur, testaceæne amphora vacua, an plena, fracta, an solida
fit, ita ictum hominem cognosci; si enim vocem edit impatientis,
virtute vacuus est; quæ si in eo esset, haberet, quo resisteret pul-
santi. Quæ cum ita sint, quis non fateatur, Deo causas esse ju-
stissimas, ob quas, homines, sponte sua, & plena cum arbitrij
libertate à diuina gratia deficientes, atque dæmonis suggestioni
& seruituti se se subijcientes, cadere permittat; cum & diuinæ
gloriæ nihil, hoc pacto, adimatur, & verò etiam magnum eua-
dat incrementum, & bonis exemplum stimulusque præbeatur,
eorumque decus tantò magis expendescat? Quod auro ignis,
hoc fornax tribulationis est justo. Phœnicem flamma non per-
dit, sed parit; quia reparat: stipulæ pereunt, cum in rogam
incidunt; quia stipulæ sunt. Ita homines calum cogitantes,
quando à tentatione circumdantur, roborantur; sciunt enim,

2. Cor. 9. 6.

eum, qui parce seminat, parce & metere; ideoque in dies animum
renouant ad ignem tribulationis sustinendum. Alij autem stram-
ine, & stipulæ viliores, quos acedia possidet, & tentationi om-
ni se exponunt; & quia pati nihil possunt, igne quouis consu-
muntur. Scilicet, quia dum tempus est seminandi & operandi,
laboris tædio, occasionem negligunt. Vel certè, cum omnia
tepidè facere assuescant, instar limacis ad bona omnia tardi
fiunt; adeoque etiam ad tentationes repellendas, vel auxilium

Cassian Col-
lat. 6. cap. 7.

diuinum implorandum; atque acceptandum. Cassianus certè
doctet, si quis labi visus est, eum existimandum esse, non subita
ruina, sed sensim vitijs increbrescentibus, casu miserabili concidi-
disse. Et sanè alij, qui ceciderunt, fiduciam habent conuersio-
nis; at tepiditas, & acedia, si quem superat, consuetudinem illi
inducit, lumen diuinum non admittendi: *Dum autem consuetu-
dini non resistitur, fit necessitas, & quodammodo natura non resi-*
stendi

S. Augustin.
lib. 8. Conf.
cap. 5.

stendi

stendi vlli tentationi. Quia consuetudo est altera natura. Quid igitur mirum est, extirpari eum, de quo nulla est spes emendationis? *Omnis arbor, qua non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur.* Matth. 3: 10

CAPVT LV.

Quo modo diuina iustitia exigat, vt peruicaces, in suis sordibus, perire permittantur; diuina illustratione motioneq; tandem subducta?

CEciderunt Angeli per superbiam, & numquam surrexerunt. Itaque in Auernali rogo æternum jacebunt. Quis Deo vel ruinam, vel pœnam imputabit? Potuissent stare, cum alijs stantibus, sed lapsi sunt, quia Lucifero adherere maluerunt. Coguntur igitur iuste supplicia pati, qui liberè iustitiam deseruerunt. Quòd si nemo misericordiã tangitur erga cacodæmones, qui semel tantum ceciderunt; cur iudicium Numinis in iudicium & ad humanum tribunal trahere volumus, si quosdam, & verò etiam plurimos homines sinat cadere, numquam surrecturos? Maior est fragilitas hominis? sed & maior fuit erga eum benignitas Saluatoris; qui pro eo redimendo, & in gratia stabiliendo, homo fieri, & dirissimè voluit cruciari, & in crucem tolli; eiusq; pœnitentiam, tam diu, tam patienter expectare. Quis Princeps non tandem punit repetentem delictum toties condonatum? Et Deus hominem, cui toties ignouit, non tandem permittat in sordibus suis, quas tantopere diligit, computrescere? Ipsa longanimitas vindicis, indignationem auget delictorum. Angelos, commisso peccato, statim præcipitauit, homines plerumque differt; quos etsi subinde in ipso crimine fulminat, sæpe tamen antè sustinuit, vocauit, fortiter commonefecit. Certè, si quoties homines peccant, illico eos diuina ira plecteret, jam dudum Mundum suis incolis exhaurisset. Expectat igitur, vt pœnitentiam agant, & *fugiant à facie* Psal. 59. 6. *argui.* Quis eum arguat, si tandem irascatur, postquam tam longo tempore expectauit? quis culpet, si toties se in omnium scelerum voraginem proijciant tandem sinat natate & submergi?